

**24 uurs wake voor vluchtelingen
20-21 juni 2020**

thema: Kinderen eerst

deel: 21 juni 9.45-10.30 uur
voorganger: Leo van Driel

Psalm 16

Welkom

Welkom aan iedereen die nu luistert en kijkt naar deze viering. Onderdeel van de Wake voor vluchtelingen. Mijn naam is Leo van Driel, met medewerking van Taco Querens aan de vleugel. Ik ben een van de voorgangers van de Haagse Dominicus en ik ben vrijwilliger bij Vluchtelingenwerk in Den Haag.

Dit is een wake, een tijd van wakkere aandacht, van aandacht vragen voor het leven van alle mensen die in Nederland een beroep doen op asiel, een verblijfsvergunning om hier te mogen leven en werken, als gelijkwaardige burger in dit land. Deze wake is nodig omdat het niet vanzelfsprekend is dat hun behandeling rechtvaardig is en menselijk. En dat het niet vanzelfsprekend is dat ze welkom zijn en opgenomen worden in de samenleving.

Ik waak voor kinderen die in ons land opgroeien, en toch als vreemdeling worden aangemerkt en geen verblijfsvergunning kunnen krijgen en die Nederland moeten verlaten. Voor hen steek ik een kaars op.

**Lied Die ons voor het licht gemaakt hebt dat wij leven:
 spreek licht, wees hier aanwezig in uw naam Ik zal er zijn.**

VL 569 LB 277

Inleiding

In artikel 1 van de Grondwet staat dat allen voor de wet gelijk zijn en volgens de wet gelijkwaardig en rechtvaardig wordt behandeld. Daarom krijgt ieder één stem om uit te brengen bij verkiezingen. Maar iemands plaats in de maatschappij is heel verschillend, de een is rijk, de ander arm. De een heeft invloedrijke relaties, de ander wordt door iedereen over het hoofd gezien. Daarom moet de gelijkwaardigheid van mensen voor de wet samengaan met beschermende rechten en hulp voor de kwetsbaren en zwakkeren. Recht op ondersteuning voor iedereen die dat nodig heeft om van de wet gebruik te kunnen maken en ondersteuning voor iedereen die dat nodig heeft om scholing te kunnen volgen, ondersteuning om een woonruimte te kunnen bewonen, enzovoorts.

Wat dan die ondersteuning in moet houden op allerlei gebied daarvoor moet gekeken worden naar wie iemand is en wat iemand kan. Ook de vluchtelingen hebben daar mee te maken. Vluchtelingen komen meestal arm aan in Nederland. Ze hebben geen Nederlandse diploma's, ze spreken geen Nederlands, ze hebben vrijwel geen kennis van Nederlandse wetten, de maatschappij, de regels en gewoonten en ze kennen bijna niemand. Ze zijn daarom aangewezen op ondersteuning anders gaat het niet. Die ondersteuning wordt deels door de overheid geleverd of mogelijk gemaakt, maar daarbuiten is ook een groot aantal mensen nodig. Niet alleen vrijwilligers die voor organisaties als Vluchtelingenwerk actief zijn, maar ook bij buurthuizen, kerken en nog veel meer. Mensen die hun burens helpen, mensen die zorg hebben voor anderen, die oog hebben voor wat mensen nodig hebben. Die bereid zijn te luisteren, geduld hebben, vriendelijk zijn en vrienden willen zijn. Al die

mensen zijn voor vluchtelingen die in Nederland komen en mogen blijven, heel belangrijk. Zij zijn de mensen die barmhartigheid handen, ogen, oren en een hart geven.

Ik ben geen vluchteling. Ik ben wel het kleinkind van vluchtelingen. Mijn grootouders woonden in 1940 op het Noordereiland in Rotterdam toen het Duitse leger in mei 1940 zijn inval deed. Het Duitse leger landde op de Maas en bezette het Noordereiland. Maar ze waren niet in staat de rivier over te steken. Er volgde beschietingen, zodat de bebouwing aan de kade op het Noordereiland in brand vloog. Alle bewoners moesten vluchten. Mijn grootouders konden alleen wat papieren bij zich steken. Hun woning is uitgebrand. Ze waren hun huis en al hun spullen kwijt. Ze zijn toen door allerlei mensen geholpen, die hun weer huisraad en kleding gaven.

Soms als ik bid, concentreer ik me op de kern van wie ik ben. Niet om mijzelf belangrijk te vinden, maar om mijzelf te zien, mijzelf de maat te nemen, te onderzoeken wat ik doe, door mij te meten met de maat van al die Bijbelteksten. Niet om mijzelf te veroordelen als zwak en hulpeloos en onbetekenend, want mensen zijn ok sterk en waardevol. Ieder mens is in Gods ogen waardevol, hoe zwak ook. God kijkt ons met liefde aan. En kijkt ons ook streng aan als wij de werkelijkheid willen verbloemen en ons groter voor willen doen, dan we zijn. Laten wij zo hier bijeen zijn en ons zelf zien in zijn licht. Zodat wij tot inzicht komen en het goede doen. Amen.

muziek woord dat ruimte schept

Lezing

Psalmen zijn eeuwenoude liederen. Ze zijn soms moeilijk te begrijpen. Deze liederen zijn door alle eeuwen heen ook gebruikt als gebeden. Mensen vonden en vinden in deze liederen een inhoud die hun hart ontroert. Die uitdrukking geeft aan hun ervaringen. Daarom zijn de psalmen altijd in gebruik gebleven. Ik lees zo **Psalm 16**, om er onze eigen ervaringen van vandaag in te herkennen.

Ik lees deze psalm in de vertaling van Gerard Swüste, met een paar kleine aanpassingen ter gelegenheid van deze wake.

- 1 Waak over mij, God,
 bij jou wil ik schuilen!
- 2 Ik zeg tot de LEVENDE:
 'Mijn machtige ben jij,
 mijn goed,
 niets gaat boven jou!'
- 3 Ik zei tot wat in de wereld heilig heet:
 'Mchtig is dit,
 mijn lust en mijn leven.'
- 4 Mensen die aanpappen met vreemde goden
 vragen om problemen;
 nooit breng ik hun offers, geef ik mijn bloed!,
 mijn idolen zijn het niet.
- 5 Jij, LEVENDE, mijn alles;
 wat mij als lot is toegevallen
 zal jij behoeden.

- 6 Zeer ruim ben ik bedeed,
ik heb het goed getroffen.
- 7 De LEVENDE is een zegen,
geeft me goede raad,
in de nacht hoort mijn hart
wat me te doen staat.
- 8 Ik heb de LEVENDE steeds voor ogen.
Neemt hij me bij de hand,
dan kan me niets gebeuren.
- 9 Daarom ben ik blij,
jubel het uit, voel me geweldig,
geen zorgen over lijf en leden.
- 10 Jij, LEVENDE, geeft mijn ziel niet prijs aan de dood;
wie jou trouw is, staart zich niet blind op het graf.
- 11 Jij leert mij te gaan de weg van het leven,
onder jouw ogen is het een en al vreugde,
goed is het je hand te voelen,
altijd.

Lied **Wie mag te gast zijn**

Psalm 15 vrij

Overweging

Wij weten niet wat ons gaat overkomen. Ons lot is fundamenteel onzeker. Wij leven in een land in Europa waar het veilig is en we zijn mogelijk op alle bekende gevaren bedacht, we hebben een geweldig leger, we hebben een geweldige economie en een geweldige gezondheidszorg. Heel veilig, maar toch is ons lot onzeker. Zijn we beschermd tegen ieder virus? Zijn we beschermd tegen het verlies van de natuur, planten, dieren? Want we verliezen de natuur door onze ijver om heel efficiënt landbouw te bedrijven, insecten te bestrijden, snelwegen aan te leggen om een paar factoren te noemen, die bijdragen aan het verlies van natuur. Zijn wij beschermd tegen de gevolgen van de milieuvervuiling die we zelf veroorzaken? Tegen klimaatverandering die we zelf veroorzaken door het verbranden van ongekende hoeveelheden fossiele brandstoffen? Nee, ons lot is fundamenteel onzeker. Hoe geweldig het met ons gaat, is een vorm van grootspraak.

Vluchtelingen hebben onzekerheid intens meegemaakt. Zij konden zichzelf en hun kinderen en families niet beschermen tegen wat hun bestaan bedreigde. Zij moesten besluiten te vluchten. Door oorlog of conflicten, die mensen uitvechten. Door wat mensen elkaar aandoen aan geweld, uitbuiting, misbruik. En wie vlucht zoek een plaats om te blijven, een veilige plaats om te schuilen en weer een leven op te bouwen.

Psalm 16 die ik heb voorgelezen, begint met de uitroep, het gebed: Waak over mij, God, bij jou wil ik schuilen! Voor mij is die mens in de psalm een vluchteling. Hij of zij zoekt een veilige plaats bij God. En wie veiligheid zoekt weet van de onzekerheid van het bestaan.

Nu zijn er mensen die zeggen: ben je niet aan het verkeerde adres? Waarom bij God een schuilplaats zoeken? Dat biedt geen zekerheid. En inderdaad God biedt ons geen zorgeloos leven en zekerheid en

een vluchteling heeft dat aan lijf en goed ervaren. Veel vluchtelingen hebben van alles achter moeten laten. Hun huis, familie, vrienden, werk, spullen.

God is niet de almachtige, die alles wat mensen overkomt, heeft geregeld. God jaagt geen mensen hun huis uit en stuurt vluchtelingen niet op weg naar Nederland. Dat is niet de God die in de Bijbelteksten wordt beschreven.

De mens in deze psalm leeft niet volgzaam aan de machtigen in het land. Hij wil geen hielen likken, niet corrupt zijn, niet buigzaam doen wat verlangd wordt. Deze mens heeft een God, die hij boven de machthebbers plaatst. Hij wil niet buigen waar de machtigen voor buigen. Deze mens is niet bereid te offeren, zijn bloed voor de machthebbers of volk en vaderland te laten vloeien. Daar wil hij niet aan mee doen. Zo wil hij niet leven. Deze mens kiest radicaal een andere weg. En kan dat niet verbergen.

Wie zo de machtigen voor het hoofd stoot, zich zo onafhankelijk gedraagt, vraagt om problemen. Dan dreigt arrestatie of moord, dan is het zaak dat je vlucht, naar een buitenland vertrekt. Daarom zie ik deze mens als een vluchteling.

En deze vluchteling stelt zijn vertrouwen op zijn God. En hij heeft ervaren dat deze God hem steunt in wat hem overkomt. Wat hem overkomt wordt hem door mensen aangedaan, maar hij ervaart bescherming. Ondanks dat hij moest vluchten, voelt hij zich innerlijk veilig. Hij voelt zich op tijd gewaarschuwd. Hij heeft goede raad in de nacht in de slaap in zijn hart ontvangen. Wat er is gebeurd heeft hij doorstaan. Alsof hij bij de hand is genomen, zoals hij ooit door zijn ouders bij de hand is genomen. Die God vraagt hij te waken.

En de psalm eindigt met:

Jij leert mij te gaan de weg van het leven,
onder jouw ogen is het een en al vreugde,
goed is het je hand te voelen,
altijd.

Deze mens heeft een innerlijke kracht, een overtuiging ervaren. Die overtuiging brengt hem in conflict met de machthebbers in zijn land. Maar stelt hem ook in staat, dwars door alle verlies van bestaanszekerheid en zijn vlucht heen, zijn lot en God te prijzen. Deze vluchteling is dan ook geen arm zielig slachtoffer, maar iemand die de krachtbron van zijn leven heeft ervaren.

Wij die deze psalm lezen en horen, kunnen meevoelen met deze vluchteling.

Zijn alle vluchtelingen zo? Nee, dat niet. Maar deze mens biedt ons wel een beeld om over na te denken. Want hoe onafhankelijk zijn wij? Want ook in onze levens zijn er machthebbers, machtigen, die ons naar hun pijpen willen laten dansen. Stellen wij dan rechtvaardigheid en eerlijkheid voorop? Zijn wij open en gastvrij?

We kunnen ons ook afvragen: Wat als zo iemand hier asiel vraagt. Luisteren wij naar zijn of haar verhaal, wat hem of haar is overkomen, hoe is het met hem? Of zijn we zo vooringenomen dat we al deze gelukzoekers als leugenaars zien, die ons een verhaal op de mouw komen spelden?

En als zij of hij hier zijn weg moet vinden in een andere taal en cultuur, hoe open zijn wij dan voor wat hij kan en heeft geleerd? Luisteren wij naar de kracht die iemand in zich draagt?

Op mijn spreekuur kwam Hassan langs. Hij kwam uit Syrië, en had in Helmond een huis gekregen. Maar het ging niet goed met hem daar en hij verliet zijn huis en vond een kamertje in Transvaal van

zo ongeveer 2 bij 3 meter nadat hij een tijd dakloos was geweest. Hij had al een tijd geen uitkering en had wat handeltjes gedaan en had een hele stapel schulden. Maar hij wilde liefst geen uitkering. Hij was tandtechnicus geweest. Maar hij had al ondervonden dat je daarmee niet aan het werk kan, want dan moet je eerst diploma's overleggen. Je maakt meer kans in de horeca of als handwerker. Hij werkt als stukadoor in de bouw. Ik denk dat hij zijn weg in Nederland gaat vinden.

Muziek **Gij levende eerste en laatste**

VL 235

Voorbeden

Mag ik met jullie bidden voor al die mensen op deze wereld die op de vlucht moeten slaan door geweld. Of door natuurgeweld waar zij niet tegen beschermd worden.

Mag ik met jullie bidden om het gevoel van woede te uiten tegen al die mensen die opdracht geven tot geweld, die het uitvoeren, organiseren, mogelijk maken. Kan dat niet ophouden, Kunnen wij dat stoppen, de wapenproductie, de wapenhandel? Kunnen wij vrede stichten?

Mag ik met jullie bidden om al die mensen bij te staan die op de vlucht moesten. Mag ik met jullie bidden en jullie oproepen medemens te zijn, barmhartig, open te staan en aandacht te geven aan vluchtelingen, kwetsbare mensen. En van alle kwetsbare mensen de meest kwetsbare, de kinderen.

Amen.

Muziek **Zoudt Gij ooit mij beschamen**

VL 674

Over breken en delen

Van Jezus, die toen hij de laatste maaltijd met zijn leerlingen hield, het brood nam en het brak en het met zijn leerlingen deelde, nadat hij het dankgebed had uitgesproken en die een beker wijn nam, het dankgebed uitsprak en de beker met zijn leerlingen deelde, hebben de christelijke kerken het breken van het brood en het uitdelen van brood en wijn tot een centraal element in hun vieringen gemaakt. In deze tijd van grote voorzichtigheid om elkaar niet te besmetten, zijn we niet bij elkaar. Lijkt dit ritueel met brood en wijn niet uitvoerbaar.

Brood en wijn delen, elkaar het als voedsel, als hartversterking aanbieden, het van elkaar aannemen en het met elkaar delen, herinnert ons niet alleen aan Jezus, maar verbindt ons ook met elkaar. Wij zijn het die voor onze naaste moeten zorgen, wij moeten hen voeden en door hen gevoed worden. Zo willen wij leven, als wij deelnemen aan het delen van brood en wijn. En in het aanvaarden, verbinden wij ons met elkaar en met Jezus die het ons heeft geleerd. En Hij verbindt zich met ons en geeft ons de kracht zo te leven.

En al zijn jullie nu niet hier, de kracht van dit gevoel en deze gedachten wil ik van harte met jullie delen, juist ook in deze tijd.

Daarom wil ik met jullie het Onze Vader bidden

Lied **Je zou gelukkig willen zijn**

psalm 112 vrij